

НАПРЯМИ АДАПТАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ І НОРМ

Перманентний розвиток суспільства характеризується фінансовою консолідацією та конгломерацією економічних систем, глобалізацією та інтеграцією фінансових ринків, зростанням транснаціональних утворень та посиленням їх впливу на світове співтовариство. В цьому контексті виникає необхідність стандартизації, уніфікації та гармонізації міжнародних економічних відносин з метою підвищення їхньої прозорості, правочинності, ефективності та безпеки.

Україна, як і більшість країн світу, перейняла практику ратифікації міжнародних стандартів і норм з метою виходу на світовий економічний простір та європейську співдружність. Зокрема, Указом Президента України схвалено „Програму інтеграції України до Європейського Союзу” від 14.09.2000 р. за № 1072, відповідно до якої проводяться заходи щодо поступового наближення України до європейських стандартів [1]. Наступний етап – розробка і прийняття Закону України „Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 18.03.2004 р. за № 1629, котрим визначено механізм досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в Європейському Союзі, який включає адаптацію законодавства, утворення відповідних інституцій та інші додаткові заходи, необхідні для ефективного правотворення та правозастосування [2].

Відповідно до стратегії інтеграції України до європейської та світових економічних систем, а саме створення умов для виходу цінних паперів українських емітентів на міжнародні фінансові ринки, можна окреслити такі пріоритетні напрями адаптації національних фінансових інструментів до міжнародних стандартів:

по-перше, щодо уніфікації законодавства України відповідно до директив Європейського Союзу стосовно ринків капіталу та фінансових інструментів доцільно: 1) прийняти Закон України „Про затвердження загальнообов’язкової пенсійної системи” (рівень II), Закон України „Про похідні (деривативи)”, Державну цільову економічну програму модернізації ринків капіталу в Україні, Стратегію впровадження новітніх фінансових інструментів на ринках капіталу до 2020 року, Стратегію розвитку фінансового сектору України до 2015 року, якими закласти основу подальшого розвитку національної моделі ринку цінних паперів та включення до неї модернізованих цінних паперів; 2) привести у відповідність норми фінансового права до директив Європейського Союзу, зокрема Директиви „Про ринки фінансових інструментів” 2004/39/ЄС. В цьому контексті варто прийняти Закон України „Про ринки фінансових інструментів”, в котрому чітко розмежувати поняття „фондовий ринок” та „ринок цінних паперів”, а також визначити зміст і склад національних фінансових інструментів.

По-друге, особливої уваги заслуговує гармонізація учасників ринку цінних паперів та інфраструктур до єдиного ринку фінансових інструментів шляхом: об’єднання національних фондових бірж та їх співпраця із відповідними міжнародними організаціями; створення Центрального депозитарію та сприяння його розвитку, формування консолідуючої „платформи” на його основі; стандартизація депозитарної діяльності; технологічна гармонізація усіх установ, що надають депозитарну чи інші види послуг (зберігання, реєстрації тощо); забезпечення незалежності регуляторів ринку цінних паперів; обмеження максимального прямого і непрямого володіння частками у депозитарії для юридичних та фізичних осіб до 5%; заснування Гарантійного фонду щодо повернення вкладів інвесторам у фінансові інструменти за умови їх невиплати емітентами.

По-третє, модернізація національних фінансових інструментів та запровадження інноваційних технологій, а саме застосування в Україні новітніх фінансових інструментів та торговельної площадки NASDAQ/OMX, котра дозволяє забезпечити безперебійний інформаційний потік з метою посилення

ефективності розрахунково-клірингових операцій. Це дало б поштовх процесам інтеграції національного ринку цінних паперів до європейського та трансатлантичного ринків цінних паперів шляхом залучення вагомих ліквідних коштів, отриманих в результаті брокерських операцій, які потребують виконання дилером наказу клієнта за найкращою ціною.

Крім того, необхідними є: розробка та використання сучасного програмного забезпечення для виявлення шахрайства на зазначеному сегменті фінансового ринку; адаптація Системи звітності про угоди TRS, що діє в європейських країнах; посилення прозорості операцій на ринку цінних паперів шляхом переходу національних суб'єктів господарювання на міжнародні стандарти фінансової звітності.

По-четверте, в умовах нестабільності та зниження економічної активності доцільно забезпечити розширення сфери державного регулювання ринку цінних паперів України щодо вдосконалення ліцензійних вимог; розробки методики застосування штрафних санкцій та механізму їх стягнення за порушення норм законодавства; посилення ринкового нагляду.

Резюмуючи зазначене, можна констатувати, що зазначені пріоритетні напрями спрямовані на забезпечення формування цілісного механізму ринку цінних паперів із достатньою кількістю і компетентністю учасників, різноманітністю фінансових інструментів, належною інфраструктурою та надійною системою регулювання діяльності суб'єктів ринку, здатного сформувати потужну основу конкурентоспроможності і можливості заявити про себе на міжнародному рівні.

Література:

1. Указ Президента України „Про Програму інтеграції України до Європейського Союзу” від 14.09.2000 р. за № 1072 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=n0001100-00>. – Назва з екрану.
2. Закон України „Про загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 18.03.2004 р. за № 1629 [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1629-15>. – Назва з екрану.